

خود استنادی چیست؟

خوداستنادی یا Self citation در متون علمی دارای تعریف واحدی نیست و صاحب نظران تعاریف متعددی برای آن ارائه داده‌اند. واضح ترین تعریفی که از خود استنادی ارائه شده است به این صورت است: "استناد و ارجاع نویسنده مقاله به مقالات دیگری از خودش". به عبارت دیگر خود استنادی زمانی اتفاق می‌افتد که مقاله اصلی و مقاله استناد شده دارای نویسنده واحدی باشند. تعاریف دیگری نیز با عناوین مختلف از خود استنادی و انواع آن ارائه شده است که در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهیم کرد.

خود استنادی مبتنی بر همکاری:

در خود استنادی مبتنی بر همکاری یا Collaborative self Citation، یکی از نویسندگان یا گروهی از نویسندگان یک مقاله، مقاله جدیدی ارائه می‌دهند و به مقاله پیشین خود که با عده دیگری برای نوشتن آن همکاری کرده‌اند، ارجاع می‌دهند. اسکوپوس تعداد استنادات و تعداد استنادات به شکل خوداستنادی به طور مستقیم و مبتنی بر همکاری را به طور جداگانه ارائه می‌دهد.

یکی از شاخص‌هایی که دانشجویان و محققان در ارزیابی یا انتخاب یک مقاله در نظر می‌گیرند، ایمپکت فاکتور مجله‌ای است که مقاله مد نظر در آن به چاپ رسیده است. غالباً در صورتی که ایمپکت فاکتور مجله عدد قابل قبولی باشد، مقالات آن نزد محققان از ارزش بالاتری برخوردار است و نتایج آن معتبرتر است. با این وجود انتقاداتی از جانب برخی محققان بر این ضریب وارد است و عده‌ای عقیده دارند این ضریب شاخص مناسبی برای سنجش میزان اعتبار مقالات یک مجله نمی‌باشد. یکی از ایراداتی که محققان برای ایمپکت فاکتور برشمرده‌اند، تاثیر مثبت خود استنادی بر میزان ایمپکت فاکتور مجله است. طبق پژوهش‌های انجام شده در این زمینه، تعداد خود استنادی برای مقالات، بر میزان ایمپکت فاکتور مجلات مربوط تاثیر مثبت و معناداری دارد. به این معنی که هرچقدر تعداد خود استنادی برای مقالات یک مجله بیشتر باشد، ایمپکت فاکتور مجله عدد بزرگتری خواهد بود. یکی از مقالاتی که در داخل کشور به این مسئله پرداخته است، مقاله "میزان همبستگی خود استنادی مجله با ضریب تاثیر در نشریات علمی حوزه علوم پزشکی منتشر شده بر اساس گزارش‌های پایگاه استنادی علوم جهان اسلام" است. بنابراین نویسندگان مقالات می‌توانند به آسانی و با افزایش تعداد خود استنادی، ضریب تاثیر مجله را افزایش دهند. از این رو شاخص‌های دیگری برای ارزیابی و بررسی اعتبار مقالات و مجلات تعریف شده است که در مطالب پیشین سایت به تفصیل به توضیح آنها پرداخته‌ایم.

در این مطلب قصد داریم ابتدا به تعریف خود استنادی بپردازیم و سپس انواع آن را برشماریم.

مرکز آموزشی درمانی خلیلی

خوداستنادی چیست؟

و به چه شکلهای مختلفی میتواند اتفاق بیفتد؟

کتابخانه بیمارستان خلیلی

تابستان ۹۹

خود استنادی سازمانی:

خود استنادی سازمانی و یا **Institutional Self Citation** نیز نوع خاصی از خوداستنادی است که به مواردی اطلاق می‌شود که افراد حاضر در داخل یک سازمان خاص به مقالات همدیگر استناد می‌کنند.

تعبیر خود استنادی از جانب مجلات معتبر:

همان طور که گفته شد خوداستنادی می‌تواند در برخی اوقات به طرز چشم گیری روی افزایش ایمپکت فاکتور موثر باشد و برخی از نویسندگان مقالات از این نکته به طور غیر اخلاقی بهره می‌برند. به همین علت در اغلب موارد خوداستنادی نشان از ضعف مقاله و نویسنده دارد و معمولا مجلات معتبر چنین مقالاتی را به چاپ نمی‌رسانند. به عنوان مثال میزان خوداستنادی در مقالات آی اس آی کمتر از ۲۰ درصد است.

منابع:

برگرفته شده از:

<https://jhub.ir>

خود استنادی اجباری یا استنادات اجباری:

این نوع از استنادات (**Coercive Induced Self Citation**) نه توسط خود نویسنده و نه توسط همکاران وی انجام می‌گیرد. در این نوع استنادات برای نویسنده به نوعی اجبار وجود دارد که در مقاله خود به مقاله خاصی ارجاع دهند. این نوع اجبارها یا با تهدید انجام می‌گیرند و یا با وعده‌های مادی؛ خواننده مقاله هیچ گاه متوجه اجباری بودن استنادات نمی‌شود. این فشارها می‌تواند از جانب بررسی کننده مقاله برای چاپ در مقاله باشد که نویسنده مقاله را مجاب به استناد به مقاله خود می‌کند، یا ممکن است این تهدیدها و وعده‌ها از جانب ناشر مجله و افراد دیگر دارای قدرت برای نویسنده مقاله وجود داشته باشد.

خود استنادی مجله:

خود استنادی مجله یا **Journal Self Citation** زمانی اتفاق می‌افتد که نویسنده مقاله به مقالات دیگری از مجله‌ای که قصد دارند مقاله خود را در آن به چاپ برسانند، ارجاع می‌دهند. این نوع از خوداستنادی می‌تواند شامل نوعی استناد اجباری نیز باشد.